

עיריית נתניה

מינהל תפעול

אגף איכות הסביבה

מס' טל': 09-8603232, 09-8603108, מס' פקס: 09-8603349
 רח' הרצל 15, נתניה micha_b@netanya.muni.il

תאריך: כ"ו שבט תש"ע

10 פברואר 2010

8-פרוטוקול ועדת היגר בר-קיימא מס' 8 - 14.1.2010

לכבוד

חברי ועדת היגוי בר-קיימא.

הנדון: פרוטוקול ועדת היגוי בר-קיימא מס' 8 - 14 ינואר 2010

בתאריך 14.1.2010 התכנסה ועדת היגוי בר-קיימא מס' 8 לאיכות הסביבה בחדר ישיבות לשכת מנכ"ל.

בדיון הוצגה מצגת בנושאים הבאים:

1. מיכה בראל – מ. אגף איכות הסביבה: סטאטוס – קיימות בנתניה:
 בוצע איסוף נתוני פרופיל העיר נתניה.
 בחינת הצעות יועצים: קידום תוכנית אב, פיילוט שכונתי, רכש ירוק.
 אושר הסקר להפחתת זיהום אוויר ע"י פורום ה-15.
 יציאה למכרז תאים פוטו וולטאים באמצעות ח.ל.ת.
 השתתפות עובדי עירייה בועדות קיימות לצמצום משאבים.
 השתתפות עובדי עירייה בהשתלמויות לצמצום משאבים ותכנון.
 הפצת חוזרים בתחום חיסכון במשאבים, כולל שימוש יעיל במחשבים.
 יישום בנייה ירוקה בתב"עות- נבחרה יועצת בנייה ירוקה.
 תוכנית אב לתחבורת בת קיימא – שילוב יועץ זיהום אוויר.
 התחדשות עירונית מרכז העיר - שילוב הקיימות בעבודת התכנון.
 עידוד כלכלה בת-קיימא – 2 כנסים פורום נתניה תביעת הרגל העסקית.
 קידום חינוך סביבתי – חברתי - הוסמכו 3 בתי ספר ירוקים, 2 גני ילדים ירוקים.
 5 בתי ספר בתהליכי הסמכה בשנת תש"ע.
 עיריית נתניה הוסמכה ע"י מכון התקנים על פי ת"י 14001 למערכת ניהול סביבתי.
 הוכנה תוכנית אב לפסולת ומיחזור.
 הוכן סקר טבע עירוני.
 פעולות משותפות לחיסכון במשאבים עם תרבות הדיור.

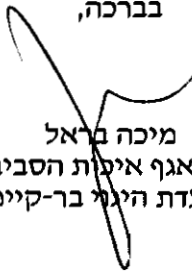
2. ד"ר רינה דגני ומר עדי ראובני – מכון גיאוקרטוגרפיה: הציגה תהליכים לבניית תוכנית אב לצמצום פליטות לאוויר. הצגת פיילוט שכונתי להתייעלות אנרגטית וצמצום במשאבים. אומדן - 250,000 ₪.

3. עמיר בלבן – החברה להגנת הטבע: הציג סקר תשתיות טבע עירוני הסקר התייחס לתשתיות טבעיות, המחייבת בחזון, פרסום, תפעול, לזווית מקצועית למערכת החינוך והתייחסות סטטוטורית.

4. עו"ד מיכל מלמד – הציגה את ההשלכות והשיקולים השונים בנוגע לתמריצים שעניינם קידום השמירה של חוק אוויר נקי וחוקי התעבורה.

5. דברי סכום: צבי רק – מנכ"ל העירייה

- יותנע מהלך לביצוע פיילוט שכונתי על פי האומדן שהוגש.
- תוקם ועדת משנה מצומצמת לדיון בנושא תמריצים שונים לקידום הקיימות בנתניה.
- מברך על העבודה שנעשתה בנושא תשתיות טבע עירוני של החברה להגנת הטבע, ומבקש לבדוק את יישומו בתהליכים.

בברכה,

מיכה בר
מנהל אגף איכות הסביבה
רכז ועדת היגוי בר-קיימא

* מצ"ב רשימת תפוצה.

העתקים: גבי מרים פיירברג-איכר – ראש העירייה.
מר אלי דלל – סגן ומ"מ ראש העירייה.
מר גידי מזור – מנהל מחוז המשרד להגנת הסביבה מחוז מרכז.
גבי מוניק בניסטי – עוזרת בכירה למנכ"ל העירייה.
עו"ד נילי ארז – חיועצת המשפטית לעירייה.

רשימת חברי ועדת היגוי בר-קיימא לאיכות הסביבה :

ד"ר צבי זקס – חבר מועצה יור' הועדה לאיכות הסביבה.
גבי שושנה זילברברג – חברת מועצה.
מר סיימון מונק – חבר מועצה.
הרב קובי לוי – חבר מועצה.
מר צבי רק – מנכ"ל העירייה.
אדרי' פול ויטל – מהנדס העירייה.
גבי עירית אביבי – גזברית העירייה.
מר דני שחר – ראש מינהל תפעול.
גבי תרצה גרינפלד – ראש מינהל חינוך.
מר אדם יצחק – מנכ"ל חל"ת.
מר יוני איצקוביץ – מהנדס חל"ת.
עו"ד מיכל מלמד – הלשכה המשפטית.
עו"ד מלכה נוסל – נציגת ציבור וחברת הועדה לאיכות הסביבה.
גבי מיכאלה ברית – נציגת ציבור וחברת הועדה לאיכות הסביבה.
גבי ליאורה בן יהודה – רכזת חינוך והסברה ממונה בר קיימא המשרד להגנת הסביבה מחוז מרכז.
מר שמעון בוחניק – מנהל אגף שפ"ע.
גבי שרה גזית – מנהלת אגף תכנון ועיצוב עיר.
מר קובי ברדה – דובר העירייה.
גבי אילנה לונגו – מנהלת אגף איכות ותכנון.
גבי עדה אייזנשטיין – מנהלת תאום ובקרה מינהל הנדסה.
מר מיכאל בראל – מנהל אגף איכות סביבה רכז ועדת ההיגוי.
מר שלומי רוקח – עוזר ראש מינהל חינוך.
מר שחר חילאוי – מנכ"ל "מי נתניה".
מר שי סיבוני – מהנדס ראשי "מי נתניה".
גבי אורנה רגינאנו – מנהלת מח' שכונות.
אדרי' חיימי שניידר – מועדון האדריכלים.
גבי מרינה אלישע – מנהלת מח' חינוך סביבתי.

נציגי חברת גיאוקרטוגרפיה : ד"ר רינה דגני
מר עדי ראובני
מר ישראל קורץ

עיריית נתניה

מינהל תפעול

אגף איכות הסביבה

מס' טל': 098605827/8 פקס 098605884

שד' ויצמן 22 נתניה micha_b@netanya.muni.il

תאריך: ו'חשוון/תשע"א

14 אוקטובר 2010

8 פרטוקול ועדת היגוי עירונית לבר-קיימא

מס' 9 17 אוגוסט 2010

לכבוד

חברי ועדת היגוי בר-קיימא לאיכות הסביבה.

רשימת תפוצה ונוכחות "מצ"ב)

הנדון: פרטוקול ועדת היגוי בר-קיימא לאיכות הסביבה מס' 9

בתאריך 17 אוגוסט 2010 התכנסה ועדת היגוי בר-קיימא מס' 9 לאיכות הסביבה בחדר ישיבות לשכת מנכ"ל.

בדיון הוצגה מצגת בנושאים הבאים

1. מיכה בראל – מ. אגף אכות הסביבה הציג: תמונת מצב קיימות בנתניה – תוכנית אסטרטגית לעיר מקיימת:

לטווח ארוך הכנת תוכנית אב אסטרטגית לקיימות בועדת יועצים יוחלט על בחירת היועץ. הוכנה תוכנית אב לפסולת למיחזור ואושרה ע"י המשרד להגנת הסביבה. לטווח קצר הכוונה לבצע תוכנית להפחתת פסולת במקור לשני זרמים רטוב ויבש ב-2 שכונות עיר ימים והאירוסים שתהווה חלק מפיילוט לתוכנית לצמצום משאבים.

2. הגב' מיכל אברמוב – הרשת הירוקה מודל לשכונות מקיימות בנתניה: תוכנית חינוכית -

הרשת הירוקה מלווה זה 4 שנים את בתי הספר וגני הילדים. בשלה זה מתמקדת הרשת הירוקה בנתניה: הכשרת מורים וגננות מובילות בנושאי קיימות ומיחזור - בתום 3 שנים כל בתי הספר וגני הילדים בנתניה יהיו חלק מהתהליך. הרחבת הפעילות ופניה לקהילה עם תוכנית להטמעת המיחזור בגני הילדים, בבתי הספר בחטיבות הביניים בשיתוף הקהילה. בכך תגבה הרשת הירוקה את הפיילוט להפרדת פסולת ל-2 זרמים מבחינה חינוכית. המטרה להגיע אל כל בתי הספר וגני הילדים בתחילה ב-2 שכונות הפיילוט ואח"כ בהדרגה לכל העיר.

3. שלומי מאגף החינוך: - חל שיפור בהטמעת הקיימות במערכת החינוך בעיר.
חלק ניכר מגני הילדים ובתי הספר ממחזרים, 3 הוכרו כירוקים אך המטרה להפוך את כל מוסדות החינוך בעיר לירוקים וממחזרים. מערכת החינוך שותפה לפיילוט באמצעות מוסד החינוכי להוביל את הפיילוט ורכז אותו בשכונות הפיילוט כחלוצים.

4. ה"ה אינג' אוסקר האינהורן – התייעלות אנרגטית במבנים – סקר שנערך בנתניה ופתרונות:

1. עיריית נתניה מוציאה בשנה 15 מליון ₪ לתשלום חשמל. לדעתו ניתן לחסוך 20% = 3 מליון ₪ בשנה עם יישום מסקנות הדו"ח.
2. עיריית נתניה שילמה בשנה שעברה 100,000 ₪ קנסות עבור מקדם נמוך. לדעתו יש לשפר הביצועים ע"י הוספת קבלים.
3. תאורת רחוב – כל המדינה עושה 4% העיר נתניה עשתה 5%. בעיר קיימים 46 מתקנים – משלמים לפי הערכה (ללא קריאת מונה).

4. משרדי העירייה ברח' תל חי : צריכת החשמל בשעות היום 41% בשעות אחה"צ 37% ובשעות הלילה בין השעות 00:00-22:00 - 22% מדוע הצריכה גדולה כל כך בלילה? מי נמצא במשרדים? כנראה לא מכבים מזגנים ותאורה. לדעתו :- יש להתקין קוצב זמן למזגנים , להתקין מפסק המכבה את המזגנים והתאורה עם סיום העבודה
5. הסכום של 15 מליון ש"ח שאוזכר בתחילת הסקירה לא כולל את מי נתניה. בתחנות השאיבה הניצולת היא 48% .
6. בעלי המקום הצורכים את החשמל כגון גני הילדים ובתי הספר לא רואים את דו"ח החשמל. לדעתו צריך לראות את חשבון החשמל כתמריץ לחיסכון. בביקורת שערך בגני הילדים מצא מזגנים עובדים עם חלונות פתוחים לכן לדעתו יש לדאוג שהצרכנים יראו את חשבון החשמל
7. לדעתו יש לתגמל את החוסכים. הוא מציע לקיים תחרות בין בתי הספר והעירייה תיתן את הפרסום ואת התגמול לבית הספר המנצח.
8. הדוח וההמלצות הוגשו לעיריית נתניה ולמשרד התשתיות.

מנכ"ל:- מבקש מהרשת הירוקה להכין ולהציג תוכנית לפיה כל המורים והגננות יבינו עוד לפני תחילת שנת הלימודים מה רוצים/מצפים מהם בשנת הלימודים הקרובה, מה היעד השנתי.
 לדעת המנכ"ל צריך להגיע לרמת הישגים יותר גבוהה לפחות ל- 20% מיחזור. לא להסתפק במה שעשינו צריך לשאוף ולהתמקד להשיג יותר.
 מערכת החינוך היא הכי רחבה ונגישה להגיע אל קהל התושבים הרב ביותר בזמן הקצר ביותר כי הילדים מחנכים את ההורים. לכן צריך לקבוע יעד לכל בתי הספר ולבחון התוצאות בתום השנה.

מנכ"ל:- מי מבטיח שרק הגורמים העירוניים משתמשים? ביקורת תמיד מגלה עשרות טפילים כך גילו עשרות טפילים במערכת החינוך לכן רצוי להפריד מינויים, צריך ביקורת ואז לשפר את כל המערכת. מבקש/שואל את המומחה – אינג' אוסקר אם בדק עלויות לביצוע שיפורים במערכת?
גיזברית:- חברת גדיר היא עושה זאת עבור העירייה
אלי דלל סגן ראש העיר וממלא מקום:- שואל את אינג' אוסקר: התייעלות עירונית לחיסכון של 3 מליון ש"ח לשנה כרוכה בהשקעה כספית?
 אינג' אוסקר עונה: כן, וממשיך בסקירת הדוח בצינון שההמלצות של הדו"ח הוגשו לעיריית נתניה ולמשרד התשתיות.
מנכ"ל:- פונה לשלומי מאגף החינוך:- יש לבצע תחרות בין בתי הספר לחיסכון באנרגיה והעירייה תממן את התיגמול לבית הספר הזוכה בתאום עם הגזברות.

- פונה לגב' עדה אגף הנדסה, תשתיות - מבקש לזמן ישיבה ולהכין, תוך 3 שבועות מהיום, מסמך בו יפורטו הפעולות שיש לנקוט בעירייה כדי לממש את הסקר של אינג' אוסקר.
 - שואל: האם במרכזיות החדשות עומדים על עמעמים? עדה עונה: כן
 מי קובע את הדרגה של ניצול החשמל? עדה עונה: מיראל + המהנדס כמה כסף צריך להשקיע כדי להגיע לחיסכון המוצע? 1.5 מליון ש"ח?
 האם 20% חיסכון זהו יעד אפשרי?
 האם יש בעיר מרכז בקרה לתאורה? עדה עונה: לא
 מה התוכנית למימוש החיסכון המוצע ואיך מיישמים אותה החל מ-1.1.11?
 יש מתחמים חדשים, שיפוצים, שדרוגים, שעה של חיסכון בתאורה יביא לחיסכון של "ים" של כסף לאורך השנה, הסדרה/שינוי מועד הדלקה/כיבוי – יכול להביא לחיסכון

לדעתו:- אם מקבלים את הדו"ח והמלצותיו, יש להוציא הנחיות איך מיישמים את הדו"ח ונכנסים למערכת בקרה. התפקיד שלנו הוא לפקח על הביצוע ולהביא לחיסכון בהתאם להמלצות.

מבקש מעדה להביא את הדו"ח לאישור ההמלצות ולהכין ולהביא את התוכנית למימושו כאמור תוך 3 שבועות ממועד וועדת ההיגוי ואם צריך ישיבות מקדימות מבקש לזמן אותן אצלו בדחיפות.

מיכה בראל מזכיר את הצטרפותה של עיריית נתניה לפרויקט 15 ואת האמנה לצמצום אנרגיה שראש העיר חתמה עליה המחייבת את העיר נתניה לצמצם את פליטת גזי חממה בעיר ב-20% (בפועל 40%) עד שנת 2020. בהתאם לדו"ח המסקנות של הסקר לפליטות שנערך בנתניה והוצג בפני וועדת ההיגוי בישיבתה הקודמת, יש משמעות אנרגטית המצריכה חיסכון של לפחות 5% בשנה דבר המחייב תוכנית אב אסטרטגית אשר הוכנה ע"י דר' רינה דגני ובחינתה בפיילוט שכונתי לפני החלתה על כל העיר.

• **דר' רינה דגני וה"ה עדי ראובני – מכון גיאוקרטוגרפיה – תוכנית אב להפחתת זיהום אויר ולצמצום פליטות –**

דר' רינה דגני נותנת סקירה קצרה על מכון גיאוקרטוגרפיה בו 3 חטיבות: מכון הסקרים, חטיבה כלכלית וחטיבה לתכנון ערים, תכנון ירוק במסגרת חטיבה זו, לאחרונה, זכתה דר' דגני במכרז של השלטון המקומי להיות יועצת לשלטון המקומי להכנת תוכנית להטמעת התייעלות אנרגטית לרשויות שאינן חברות בפורום ה-15.

דר' רינה דגני סוקרת את המצב הקיים בנתניה ואת התוכנית האסטרטגית לקיימות:

עיריית נתניה התחייבה לצמצם את הפליטות של העיר נתניה ב-20% עד שנת 2020 בהשוואה לנתוני הפליטות של העיר משנת 2000.

בשלב הראשון נערך סקר עירוני של ממצאי הפליטה ונסקרו מסקנותיו כאמור בוועדת ההיגוי הקודמת. כתזכורת יש לומר כי בפילוח המגזרים של נתוני הפליטות של המגזרים השונים מסחר, תעשייה, תחבורה, פסולת, הרשות עצמה, משקי הבית (תושבי העיר) נמצא כי משקי הבית מהווים כמחצית מסך הפליטות העירוניות.

בעקבות מסקנות הסקר הנ"ל יש לומר מייד כי כל תוכנית מחייבת טיפול ושיתוף פעולה מידי עם משקי הבית בנושא החשמל אם העיר רוצה להגיע לחיסכון שהתחייבה באמנה.

הוכנה תוכנית אב שתהווה לדעתה מודל ארצי בשל ראשוניותה שמתחלקת לפעילויות ארוכות טווח ולפעילויות קצרות מועד החל מפעולות מיידיות עם קביעת יעדי ביניים ואבני דרך לבחינה וביקורת של הפעולות ותוצאותיהן כמקדמות בהשגת המטרה של החיסכון המתחייב.

תוכנית הפעולה חוצה תחומים וצריכה להשפיע על כל התוכניות העירוניות.

תוכנית הפעולה כוללת:

- קביעת יעדי הפחתה וסוקרת פעולות לחסכון

- מסמכי מדיניות

- קביעת לו"ז

מהם הכלים הנמצאים בידי הרשות לצמצום פליטות?

- רגולציה ישירה

- תוכנית חינוך

- שיתוף הציבור

- שימוש/עזרה בשלטון המרכזי כגון מענה לקולות קוראים של משרד התשתיות, התחבורה, הגנת הסביבה

- רתימת מגזרים נוספים

עיקרי התוכנית:

צריכת אנרגיה

- יש להביא לשינוי התנהגות התושבים ע"י הסברה ועזרה לתושבים בשינוי נורות, החלפת מזגנים מעל 7 שנים יש להביא התושבים למצב של איכפתיות להתייעלות אנרגטית

- בניה חדשה מהווה כ-15% ולכן יש להתרכז בבניה ירוקה ולעמיק את שנעשה בעיר להטמעת הבניה הירוקה בנוסף יש לבצע את התוכנית לנטיעת עצים בעיר

- בניה קיימת - יש לבחון דרכים לתמרוץ לשיפור המצב הקיים

- יש לזרז את התכנון העירוני

- יש להעמיק את תוכניות החינוך

- כל פרויקט עירוני יש לבחון בערכים כלכליים מחד ובערכים של צמצום בגזי חממה

- יש לקדם את כתיבת התקן הירוק והמדיניות העירונית המחייבת בנושא הטמעת הבניה הירוקה בעיר נתניה שכן יישום של הבניה הירוקה יכול להביא לצמצום של 30% בצריכת האנרגיה

- יש לאמץ והביא לתכנון אורבני צפוף יותר

- יש להרחיב את הדרישות ל"בניה ירוקה" גם לתחום השיפוצים הנמצאים תחת פיקוח עירוני

פסולת

- העירייה שכרה יועץ בתחום הפסולת אשר הכין תוכנית אב לפסולת וכעת מכינים תוכנית עבודה לביצוע הפרדת פסולת בעיר כאשר המגמה היא לאפשר בחינת התוכנית בפילוט שכונתי שעיר ימים ובאירוסים

תחבורה

- יש להביא לצמצום הנסועה

- יש לבחון את צרכי התושבים ולהתאים את מסלולי התחבורה בהתאם לצרכים ולשעות הפעילות השונות למשל לתגבר מסלולים בשעות אחה"צ לפי הצרכים למקומות פעילות הפנאי בעיר כגון

מסלול לקניון השרון ולמרכז העיר לרבות ככר העצמאות אליהם אין כיום קו של תחבורה ציבורית

לדעתה לפני החלת תוכנית אסטרטגית על כל העיר יש לבחון את התוכנית על שכונה אחת או שתיים

בהם יבוצע פיילוט כולל לצמצום משאבים שיאגם את כל התוכניות לצמצום משאבים של הפסולת,

התחבורה, ההתייעלות האנרגטית וצמצום הפליטות. יש לבחור שכונה בה למשקי הבית חשוב החיסכון

החודשי של כ- 300 שו"ל לחודש. יש להקים מרכז מידע שכונתי, יש להתקשר עם גורם מלווה/מממן כגון חברת חשמל, בנק הפועלים, יש להביא למודעות ציבורית יש לבחון אפשרות לתימרוץ עירוני, יש לבדוק עלויות כיום של למשל שעות מצילים, כמה פסולת יש וכמה מפנים כמה מטמינים כמה עולים השירותים שהעירייה נותנת כמה שעות תאורה כמה עלויות מזגן שלא סוגרים וכו' ועל פי זה לבנות תוכנית צמצום כוללת לאותה שכונה/ות ולבחון 3 פעמים בשנה בהתחלה באמצע ובסיום איך השפעת תוכנית הצמצום הכוללת מביאה לחסכון ואיך לשפר וליעל את התהליך כפיילוט להרחבה על כל העיר.

אל דלל, סגן ראש העיר וממלא מקום: נושא ההפרדה במקור עולה בכנסת, בשלטון המקומי, תופס כותרות ואנחנו לא מספיק עירניים ולא מספיק מוכנים. אומנם יש לפתור בעיות טכניות כגון מכרזים להזמנות וקבלת אישורים כנדרש אך יש לזרז ההליך ולאשר הפיילוט באופן שיתחיל ביצוע הפיילוט ב1.1.11 ויימשך שנה. יש לפתור בעיות אפשריות מראש מעתה ועד ל1.1.11 כדי להתחיל מיידית בהפרדה במקור ולבדוק במקביל איזו תמיכה ניתן לקבל מתקציבי המשרד להגנת הסביבה ומקציבי משרדים ממשלתיים נוספים. **מבקש לקבל החלטה להאיץ את התהליך בכל הדרגים העירוניים לאישור הזמנות, יועצים וכד' כדי שהתהליך אשר יתחיל בפועל ב1.1.11.**

מנכ"ל: - סיכום הפגישה

1. מודעה לכל הנוכחים ולכל העושים במלאכה יועצים מתנדבים וכד'
2. התחום של מודעות לאיכות סביבה ובפרט המודעות לקיימות בכלל הוא נושא שיש לדעתו להרים אותו ולהתמודד איתו. צריך בשלות של הארגון (העיר) כדי לטפל בנושא זה בתוך הרשות עצמה ובהדרכות והעברת מודעות לתושבים.
3. אומנם יש בעיר איזו 9000 ואיזו 14001 וטוב שכך אך צריך גם להבטיח שאכן מקיימים את הנוהלים ולא רק כדי לעמוד בדרישות הסוקרים והבודקים אלא שהעובדים אכן מטמיעים את דרכי הפעולה והנושאים הרלוונטיים ביום יום. זה לא בהכרח קורה בכל התחומים וזה לא מובן מאיליו ומחובתנו לוודא שזה אכן קורה.
4. העירייה מוציאה 500 - 600 אלף ש"ח בשנה לסקרים בנושאי איכות הסביבה והוצאת סכומים אלה יהיה שווה אם אכן יוודאו שמגיעים להשגת היעדים שנקבעים בעקבות הסקרים למשל לחסכון של 20% באנרגיה.
5. מהנדס העיר מתבקש להתוות תוכנית עבודה (כפי שנתבקשה קודם לכן עדה שנאלצה לעזוב) הכוללת יעדים והמלצות עפ"י רבעונים ולבדוק רבעונית שאכן מבוצעת התוכנית
6. פסולת- קיימת הפחתה במקור של 10% יש לעשות יותר כדי להגיע ולהצליח לעמוד בהנחיות וביעדים של המשרד להגנת הסביבה בנושא המחזור לפחות 20-25% מיחזור ולא כהמלצה אלא צריך לעשות זה גם מיחזור וגם חיסכון כספי.
7. בניה חדשה- קצב הבניה החדשה בעיר גדל. יש לנו אפשרות להשפיע היום על העתיד ומחובתנו לעשות זאת. יש להקפיד על בניה ירוקה. יש לזרז התהליך להתוות המדיניות ולהוצאת ההנחיות. יש חברות מובילות במשק שבונות בניה ירוקה והן באות לבנות בנתניה יש להקפיד שהניה תהיה ירוקה. בשיכון ובינוי יש סמנכ"לית לנושא הקיימות הפרוייקט הראשון שלהם בעיר צריך שיחיה ירוק. יש לבנות ביי"ס ירוק, יש בניה חדשה בעיר ימים צריך להקפיד על בניה ירוקה יכולים להוביל בקצב הבניה וקיימות בכל תהליך הבניה כך שיש יכולות יש תנאים אך צריך להקפיד שאכן יבוצע.

תוכנית התייעלות אנרגטית, תוכנית צמצום פסולת, תוכנית צמצום הפליטות ייבחנו בפיילוט שכונתי שיחל כמבוקש ב1.1.11 באמצעות חברה שתבחר ותאושר בוועדת יועצים כמקובל ובפגישה לתואם ביצוע אצל המנכ"ל.